

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

MAGLÓDI kontra MAGYARORSZÁG

(30103/02 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2004. november 9.

A Maglódi kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

J.-P. COSTA, *elnök*,

A.B. BAKA,

L. LOUCAIDES,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

W. THOMASSEN,

M. UGREKHELIDZE, *bírák*,

és T.L. EARLY, *a Szekció hivatalvezető-helyettese*,

2003. november 25-én és 2004. október 19-én zárt ülésen tartott tanácskozás után

az utóbb említett időpontban elfogadott alábbi határozatot hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (30103/02 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján Maglódi Csaba (a "kérelmező") magyar állampolgár 2002. július 29-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A Magyar Kormányt (a "Kormány") képviselője, dr. Höltzl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

3. A kérelmező különösen azt állította, hogy előzetes fogvatartása ésszerűtlenül hosszú ideig elhúzódott, megsértve az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését.

4. A kérelmet a Bíróság Második Szekciójára osztották (Bírósági szabályzat, 52. § 1. bek.). A Bírósági szabályzat 26. § 1. bekezdésének megfelelően e Szekción belül megalakult az ügyet elbíráló Kamara (Egyezmény 27. Cikkének 1. bekezdése).

5. 2003. november 25-i határozatával a Bíróság részben elfogadhatóvá nyilvánította a kérelmet.

6. A Kormány észrevételeket terjesztett elő az ügy érdemével kapcsolatban, a kérelmező nem terjesztett elő észrevételeket (59. § 1. bekezdés). A felekkel lefolytatott konzultációt követően a Kamara úgy határozott, hogy nem kell tárgyalást tartani az ügy érdeméről (59. § 3. bekezdés vége).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

7. A kérelmező 1970-ben született és Budapesten él. Jelenleg a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben tartják fogva.

A. Nyomozás

8. 1999. június 10-én a kérelmezőt emberölés vádjával letartóztatták és kihallgatták. Azzal vádolták, hogy 1997-ben megölt egy férfit. A férfi holttestét egy másik vádlott kertjében találták meg. Az áldozat személyazonossága ekkor még nem volt ismert. Másnap a Fővárosi Főügyészség elutasította a kérelmező őrizetbe vétele miatti panaszát. Az ezt követő eljárásban a kérelmezőt az általa meghatalmazott védőügyvéd képviselte.

9. A kérelmezőt 1999. június 10-én és 24-én, szeptember 9-én, november 3-án, továbbá 2000. május 2-án kihallgatták, de ő megtagadta a vallomástételt. Gyanúsított-társát 1999. június 21-én és 23-án, szeptember 8-án és 2000. május 3-án hallgatták ki. 1999. június 10-én és 23-án, július 10-én és 16-án, augusztus 2-án, 3-án, 6-án és 9-én, szeptember 10-én és 29-én valamint november 3-án, továbbá 2000. február 17-én, március 1-én és 13-án, továbbá 2001. július 10-én tanúk kihallgatására került sor.

10. Időközben, 1999. június 12-én, a Pesti Központi Kerületi Bíróság elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatásba helyezését 1999. július 12-ig. A Kerületi Bíróság megállapította, hogy a kérelmező ellen felhozott vádak súlyossága miatt fennállt a szökés és összejátszás veszélye. A végzést a Fővárosi Bíróság 1999. június 18-án helyben hagyta.

11. 1999. június 14-én igazságügyi patológus kirendelésére került sor. A szakértő 1999. október 19-én terjesztette elő végleges véleményét.

12. 1999. július 8-án a Budai Központi Kerületi Bíróság a Pesti Kerületi Bíróság által felhozott okokkal megegyező okok alapján 1999. szeptember 12-ig meghosszabbította a kérelmező előzetes letartóztatását. A végzést a Fővárosi Bíróság 1999. július 26-án helyben hagyta.

13. 1999. szeptember 7-én majd december 2-án a Fővárosi Bíróság ugyanezen okok miatt 1999. december 12-ig, illetve 2000. április 12-ig meghosszabbította a kérelmező előzetes letartóztatását, s e végzéseket a Fővárosi Bíróság fellebbviteli tanácsa 1999. szeptember 23-án, illetve december 22-én helyben hagyta.

14. 2000. április 10-én július 12-ig, július 4-én október 12-ig, október 6-án pedig 2001. január 20-ig a Legfelsőbb Bíróság meghosszabbította a kérelmező előzetes fogvatartását. A Legfelsőbb Bíróság a szökés veszélyére hivatkozott, megjegyezve, hogy az áldozat személyazonosságának

megállapítása céljából DNS vizsgálat volt folyamatban. A vizsgálat elvégzésére 1999. augusztus 16-án kirendelt hemogenetikus szakértő 2001. október 17-én terjesztette elő végleges szakvéleményét.

15. 2000. november 6-án a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező előzetes letartóztatás megszüntetése iránti kérelmét. Ugyanezen bíróság fellebbviteli tanácsa 2000. december 15-én helybenhagyta a végzést.

16. 2001. január 17-én a Legfelsőbb Bíróság 2001. április 20-ig meghosszabbította a kérelmező előzetes fogvatartását, és elutasította a letartóztatás megszüntetése iránti kérelmét. A Bíróság arra hivatkozott, hogy a kérelmező szabadon bocsátása esetén fennállna a szökés veszélye.

17. 2001. március 6-án a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező előzetes letartóztatás megszüntetése iránti kérelmét.

18. 2001. április 19-én a Legfelsőbb Bíróság a szökés veszélyére hivatkozva 2001. július 20-ig meghosszabbította a kérelmező előzetes letartóztatását.

19. 2001. május 2-án a nyomozás lezárult és az ügy iratait bemutatták a kérelmezőnek. 2001. május 22-én a Fővárosi Főügyészség pótnyomozást rendelt el a gyanúsítottak ügyében. A pótnyomozás 2001. június 20-án zárult le.

20. Közben, 2001. június 5-én, a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező előzetes letartóztatás megszüntetése iránti kérelmét. Ugyanezen bíróság fellebbviteli tanácsa 2001. június 27-én helybenhagyta a végzést.

21. 2001. július 13-án a Fővárosi Főügyészség emberölés miatt vádat emelt a kérelmező és két másik gyanúsított ellen. A vádirat számos tanút és két igazságügyi orvosszakértőt sorolt fel.

B. Elsőfokú bírósági eljárás

22. 2001. július 17-én, majd 2002. április 29-én a Fővárosi Bíróság helybenhagyta – a Legfelsőbb Bíróság pedig 2001. augusztus 16-án, illetve 2002. június 11-én megerősítette – a kérelmező előzetes fogvatartását az elsőfokú ítélet meghozataláig elrendelő végzést. A bíróságok a szökés veszélyére hivatkoztak.

23. 2002. július 8-án a kérelmező előzetes fogvatartás megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő, amelyben a hazai joggyakorlatra, továbbá a Bíróság előzetes fogvatartással kapcsolatos esetjogára hivatkozott. Többek között azzal érvelt, hogy szökése valószínűtlen volt, mivel szorosan kötődött beteg anyjához, lebényt apjához, testvéreihez és 11 éves fiához, s mivel több mint öt éve együtt élt élettársával, akivel jelentős felújítási munkákat végeztek lakásukban.

24. 2002. július 23-án a Fővárosi Bíróság a büntetőeljárásról szóló törvény 95. § (4) bekezdése alapján mellőzte határozat meghozatalát azon az alapon, hogy az ismételt kérelem nem tartalmazott új körülményt. 2002. október 10-én és 15-én a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott. 2002. október

25-én a bíróság igazságügyi pszichiátert rendelt ki a vádlottak kivizsgálására. A szakértő 2003. január 17-én terjesztette elő szakvéleményét.

25. 2003. január 8-án a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott és elutasította a kérelmező fogvatartás megszüntetése iránti kérelmét. 2003. február 3-án a Legfelsőbb Bíróság a szökés veszélyére hivatkozva elutasította a kérelmező fellebbezését.

26. 2003. március 4-én és 20-án a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott és elutasította a kérelmező fogvatartás megszüntetése iránti kérelmét.

27. 2003. április 16-án, május 12-én, június 3-án és 11-én további tárgyalásokra került sor. Az utóbb említett időpontban a Fővárosi Bíróság ítéletet hirdetett. A 34 oldalas ítéletben a Fővárosi Bíróság emberölés miatt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte a kérelmezőt.

C. További fejlemények

28. 2003. augusztus 7-én a kérelmező fellebbezett. 2003. október 27-én kiegészítette fellebbezését.

29. 2004. május 5-én a Fővárosi Ítéltábla tárgyalást tartott.

A bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet, az ügyet visszautalta a Fővárosi Bíróság elé, s meghosszabbította a kérelmező előzetes fogvatartását. A kérelmezőt azóta is fogva tartják.

II. RELEVÁNS HAZAI JOGSZABÁLYOK

30. A büntetőeljárásról szóló törvény 95. §-nak a releváns időszakban hatályos szövege kimondja:

(1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a helyi bíróság egy alkalommal, legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja. Három hónap eltelte után az előzetes letartóztatást a megyei bíróság egyesbíróként eljárva, két alkalommal, legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja. Ezt követően az előzetes letartóztatást a Legfelsőbb Bíróság hosszabbíthatja meg.

(2) A vádirat benyújtása után, az első fokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig ... tart.

(3) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás tartama

a) hat hónapot meghalad, és az elsőfokú bíróság még nem hozott ügydöntő határozatot, az elsőfokú bíróság,

b) egy évet meghalad, a Legfelsőbb Bíróság

az előzetes letartóztatás indokoltságát felülvizsgálja.

(4) Ha az előzetes letartóztatás... megszüntetése iránti ismételt kérelem nem tartalmaz új körülményt, a bíróság ... határozat hozatalát mellőzheti.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKKE 3. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

31. A kérelmező előterjesztette, hogy előzetes fogvatartása túlzottan elhúzódott, megsértve az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését, amelynek releváns része kimondja:

“E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden... személynek joga van arra, hogy ésszerű határidőn belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.”

A. A figyelembe veendő időszak

32. A Bíróság észrevételezi, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1999. június 12-én rendelte el a képviselő előzetes letartóztatásba helyezését. Azóta is fogva tartják. 2003. június 11-én a Fővárosi Bíróság elsőfokú bíróságként eljárva elítélte a kérelmezőt. Az ítéletet 2004. május 5-én a Fővárosi Ítéletábrla hatályon kívül helyezte, és az ügyet visszautalta az elsőfokú bíróság elé.

A 2003. június 11. és 2004. május 5. közötti időszak vonatkozásában a Bíróság megismétli, hogy az Egyezmény 5. cikkének 3. és 1.(c) bekezdései között fennálló lényeges kapcsolatra figyelemmel az első fokon elítélt személy nem tekinthető olyannak, akit – az utóbb említett rendelkezés meghatározása szerint – törvényesen letartóztattak vagy őrizetbe vettek “abból a célból, hogy...bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák”, hanem olyannak tekintendő, akire “az illetékes bíróság által történt elítélést követően” fogatosított őrizetben tartásra feljogosító 5. cikk 1.(a) bekezdése vonatkozik (ld. pl. *B. v. Austria*, judgment of 28 March 1990, Series A no. 175, 14-16.o. 36-39. bek.).

Ennek megfelelően a Bíróság számára a figyelembe veendő időszak legalább 1999. június 12-től 2003. június 11-ig, továbbá 2004. május 5-től mostanáig tart, azaz összességében négy év és öt hónapot tesz ki.

B. A fogvatartás hosszának ésszerűsége

33. A kérelmező hangsúlyozta, hogy őrizetbe vétele és ügyének első bírósági tárgyalása között három év és négy hónap telt el. Az áldozat 1999. július 16-i boncolását követően a DNS vizsgálat eredményének előterjesztésére csak 2001. október 17-én, két év és három hónapos késedelem után került sor. Továbbá, semmilyen olyan egyedi körülmény nem állt fenn, amely magyarázattal szolgálhatna azon további, több mint egy év és három hónapos késedelemre, amelyre a nyomozás 2001. június 20-i lezárása, és a 2002. október 10-én tartott első bírósági tárgyalás között került sor.

34. A Kormány fenntartotta, hogy a kérelmező előzetes fogvatartását a hazai bíróságok többször felülvizsgálták és indokoltnak tartották – kezdetben – az összejátszás, valamint a szökés veszélye miatt. Az ügy meglehetősen bonyolult volt, mert olyan súlyos bűncselekménnyel volt kapcsolatos, amelyet felfedezése előtt csaknem két évvel követtek el. A bizonyítékok beszerzése nagy nehézségekbe ütközött, mivel megtalálásakor a holttest már erőteljes oszlásnak indult, s nem lehetett tiszta szövetmintát nyerni a DNS vizsgálat elvégzéséhez. Ez a körülmény késleltette a szakértők munkáját. A Kormány ugyanakkor elismerte, hogy a szakvélemények beszerzése és a vádemelés, illetve az első bírósági tárgyalás között késedelemre került sor.

35. A Bíróság megismétli, az a kérdés, hogy a fogvatartás időtartama indokolt volt-e vagy sem, elvontan nem ítéltető meg. Hogy indokolt volt-e a vádlott fogvatartása, azt minden esetben az ügy speciális vonásaira tekintettel kell megítélni. Tartós fogvatartás csak akkor igazolható egy adott ügyben, ha konkrét jelei vannak annak, hogy a fogvatartás közérdekből valódi követelmény, amely az ártatlanság vélelme ellenére súlyosabban esik latba, mint az egyén szabadságának tiszteletben tartását kimondó, az Egyezmény 5. cikkében lefektetett szabály (ld. többek között *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, §§ 152 *et seq.*, ECHR 2000-IV).

36. Elsősorban a nemzeti bíróságokra tartozik annak biztosítása, hogy egy adott ügyben a vádlott előzetes fogvatartásának időtartama ne lépje túl az ésszerű időt. Ebből a célból – megfelelő figyelmet fordítva az ártatlanság vélelmének elvére – minden olyan tényt meg kell vizsgálniuk, amely a közérdek fent említett, az 5. cikkben lefektetett szabálytól való eltérést igazoló követelményének fennálltát alátámasztja vagy cáfolja, s e tényeket ismertetniük kell a fogvatartás megszüntetése iránti kérelmekkel kapcsolatos határozataikban. A Bíróságnak lényegében az e határozatokban kifejtett indokolások, továbbá a kérelmező fellebbezéseiben előadott, jól dokumentált tények alapján kell döntenie arról, hogy az 5. cikk 3. bekezdését megsértették-e (ld. *Muller v. France*, judgment of 17 March 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II, 388. o., 35. bek.).

37. A tartós fogvatartás törvényességének *sine qua non* feltétele, hogy alapos gyanú álljon fenn arra vonatkozóan, hogy az őrizetbe vett személy bűncselekményt követett el, de bizonyos idő eltelte után az alapos gyanú megléte már nem elég. A Bíróságnak így azt kell eldöntenie, hogy a bíróságok által hivatkozott egyéb alapokon továbbra is indokolt volt-e a szabadságtól megfosztás. Amennyiben ezek az alapok “relevánsak” és “elégésesek”, akkor a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy a nemzeti hatóságok “különleges gondossággal” folytatták-e le az eljárást (*ibid.*).

38. A Bíróság észrevételezi, hogy az 1999. június 12. és 2000. április 10. közötti időszakban a kérelmező előzetes fogvatartásának fő indoka az összejárás veszélye volt. Tekintettel arra, hogy a kérelmezőt emberöléssel vádolták meg, és az áldozatot azonosítása még nem történt meg, a Bíróság elfogadja, hogy a nyomozás kezdeti szakaszában az összejárás valóban olyan veszély volt, amely azon gyanú mellett, hogy a kérelmező követte el a szóban forgó bűncselekményt, igazolta a kérelmező előzetes fogvatartását az eljárás megfelelő lefolytatásának biztosítása érdekében.

39. 2000. április 10-től a bíróságok kizárólag a szökés veszélyére hivatkozva hosszabbították meg és hagyták helyben a kérelmező fogvatartását. E veszély folyamatos fennálltát azonban semmilyen specifikus bizonyítékkal nem támasztották alá. Bár a kérelmező állította, hogy családi és személyes körülményei miatt a szökés veszélye nagyon valószínűtlen volt, a bíróságok anélkül ismételték újból és újból, hogy a bűncselekmény – amelynek elkövetésével a kérelmezőt megvádolták – súlya önmagában indokolta a fogvatartást, hogy rámutattak volna olyan konkrét indokra, amely alapján a hatóságok ésszerű módon arra a feltételezésre jutottak, hogy a kérelmező megszökne; vagyis anélkül tartották fenn az előzetes letartóztatást, hogy annak szükségességét megmagyarázták volna. Ilyen körülmények között csak nagyon kényszerítő okok győznék meg a Bíróságot a kérelmező előzetes letartóztatása meghosszabbításának szükségességéről, amelynek tartama e periódus végére elérte a négy évet. Ilyen alapok vagy körülmények hiányában a Bíróság kénytelen arra a következtetésre jutni, hogy a bírósági határozatokban hivatkozott indokok nem voltak elégésesek ahhoz, hogy igazolják a kérelmező fogva tartását a szóban forgó időszakban. Azt is meg kell jegyezni, hogy a kérelmező előzetes letartóztatása az elsőfokú marasztaló ítélet hatályon kívül helyezése után is folytatódott, s a kérelmezőt jelenleg is fogva tartják.

40. Ezért az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

41. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

42. Vagyoni kárként a kérelmező 22 500 forintot követelt minden fogvatartásban töltött hónap után. A havi összeg megfelel az 1999. évi magyarországi törvényes minimálbér összegének. Nem vagyoni kárként minden fogvatartásban töltött nap után 11 764 forintot kért.

A Kormány túlzottnak találta a kérelmező igényét.

43. A Bíróság az eléje tárt bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező nem bizonyította, hogy a vagyoni kárt ténylegesen a releváns időszak alatti fogvatartása okozta. Ezért ilyen címen semmilyen összeg megítélését nem tartja indokoltnak.

44. A Bíróság azonban azt elismeri, hogy előzetes fogvatartásának elhúzódása miatt a kérelmező nem-vagyoni kárt szenvedett. Méltányossági alapon ítélve a Bíróság ilyen címen 3 000 eurót ítél meg a kérelmező számára.

B. Költségek és kiadások

45. A kérelmező ilyen címen nem terjesztett elő igényt.

C. Késedelmi kamat

46. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdését megsértették;

2. *Megállapítja:*

(a) hogy az alperes Kormánynak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára nem vagyoni kárának megtérítéseként 3 000 eurót (háromezer euró) és az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a kifizetési átváltási árfolyam alkalmazásával;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;

3. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további követeléseit egyhangúlag *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2004. november 9-én a Bíróság eljárási szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

T.L. EARLY
hivatalvezető-helyettes

J.-P. COSTA
elnök